

5 Duyuda Katmandu

Nepal'in başkenti ve Himalaya bölgesinin en büyük şehri olan Katmandu, ilk bakışta kaotik ve yorucu görünebilir. Oysa bu şehir, kendisini aceleyle tüketmeye çalışanlara değil, yavaşlayıp dinleyen, koklayan, tadan ve hissedenlere açılıyor. Baharat kokuları, tütsü ve egzozun birbirine karıştığı sokakları, görkemli tapınakları ve sıcak insanlarıyla Katmandu, yalnızca görülen değil, tüm duyularla deneyimlenen bir şehir.

Rivayetlere göre Katmandu Vadisi'nin hikâyesi, Budist bilgelere Manjushree'nin kılıcıyla vadinin çevresindeki dağları yararak suların çekilmesini sağlamasıyla başlıyor. Böylece devasa bir gölün yerini, bugün Katmandu'nun bulunduğu verimli vadi alıyor. Bölgedeki ilk yerleşim izleri M.Ö. 7. yüzyıla kadar uzansa da Katmandu'nun asıl yükselişi, M.S. 4. yüzyılda Licchavi Hanedanı'nın bölgeyi kontrol altına almasıyla başlıyor. Yüzyıllar boyunca vadide hüküm süren krallıklar, 1768'de Nepal'in birleşmesine kadar Patan ve Bhaktapur gibi komşu şehirlerle görkemli saraylar, tapınaklar ve meydanlar inşa ederek birbirleriyle rekabet ediyor. Bugün UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan pek çok yapı, bu rekabetin en etkileyici miraslarından biri. Günümüzde yaklaşık 1,5 milyon nüfusa sahip olan Katmandu, tarih boyunca birçok farklı etnik topluluğa ve inanca ev sahipliği yaptı. Bu çok katmanlı kültürel miras, bugün de şehrin gündelik yaşamında, mimarisinde ve ritüellerinde kendini hissettiriyor. Katmandu,

yalnızca görülen değil; koklanan, dinlenen, tadılan ve dokunulan bir şehir. Şimdi gelin, bu mistik şehri beş duyuyla birlikte keşfedelim.

Katmandu'da Görmek

Katmandu'yu anlamanın en iyi yollarından biri, şehrin kaotik ritmini ve yüzyıllara yayılan kültürel mirasını kendi gözlerinizle deneyimlemekten geçiyor.

Katmandu denildiğinde akla ilk gelen yerlerden biri, şehrin tarihî ve kültürel merkezi olan **Durbar Meydanı**. Hem Hindular hem de Budistler için kutsal kabul edilen bu meydan, çoğu 18. yüzyıldan öncesine tarihlenen tapınaklara, avlulara ve anıtsal yapılara ev sahipliği yapıyor.

Bir zamanlar Nepal kraliyet ailesinin yaşadığı **Hanuman Dhoka Sarayı'ndan**, küçük yaşta seçilen ve yaşayan tanrıça olarak kabul edilen Kumari'nin ikamet ettiği **Kumari Ghar'a** kadar uzanan bu tarihî alan, Nepal'in yüzyıllar boyunca şekillenen kültürel ve dini mirasını yakından tanımak isteyenler için şehrin en önemli duraklarından biri.

Katmandu'da Duymak

Katmandu'nun seslerini keşfetmek için Durbar Meydanı'ndan ayrılıp kendinizi şehrin sokaklarına bırakmanız yeterli. Yoğun trafik, hiç dinmeyen korna sesleri, tapınaklardan yükselen çanlar, sokak satıcılarının çağrıları ve kalabalığın uğultusu, şehrin kendine özgü ritmini oluşturuyor.

Bu ritmi en iyi hissedebileceğiniz yer ise Katmandu'nun en hareketli ve turistik mahallesi olan **Thamel**. Katmandu'nun en canlı ve hiç uyumayan semti Thamel, hareketli gece hayatı, uygun fiyatlı lokantaları ve rengârenk dükkânlarıyla şehrin nabzının attığı yerlerden biri. Dar ve labirenti andıran sokaklarında yürürken bir anda kendinizi bir Hindu tapınağının önünde, kalabalık bir pazarın içinde ya da yolun ortasında sakince duran bir ineğin yanında bulabilirsiniz.

Katmandu'da Tatmak

Thamel'in labirenti andıran dar sokaklarında geçirilen saatlerin ardından **Garden of Dreams**, şehrin karmaşasından uzaklaşmak için ideal bir mola noktası. Katmandu'nun hiç dinmeyen temposunun aksine park, sakinliği ve zarif atmosferiyle adeta başka bir dünyanın kapılarını aralıyor. 20. yüzyılın başlarında Avrupa'nın neoklasik mimarisinden ilham alınarak inşa edilen bu tarihî kompleks, görkemli bir sarayın etrafına yayılan ve dünyanın farklı

coğrafyalarından getirilen bitkilerle bezenmiş geniş bahçelerden oluşuyor. Gölgelek patikalarında yürüyebilir, asırlık ağaçların arasında soluklanabilir, çevredeki lokantalarda **momo ve dal bhat** başta olmak üzere Nepal mutfağının en sevilen lezzetlerini keşfedebilirsiniz.

Katmandu'da Koklamak

Katmandu'nun hafızada en çok yer eden yönlerinden biri, kendine özgü kokusu. Dar sokaklara yayılan baharat, tütsü ve egzoz dumanı ilk başta şaşırtıcı bir karışım oluştursa da zamanla şehrin ayrılmaz bir parçasına dönüşüyor. Bu kokuların en etkileyicisi ise tapınaklarda dini ritüeller için yakılan, kimi zaman insan boyuna ulaşan dev tütsüler. Havaya yayılan yoğun aromaları, Katmandu'nun mistik kimliğini yalnızca görülür değil, koklanır da kılıyor.

Pashupatinath Tapınağı

Şehrin iki **Unesco Dünya mirasından** birisi olan bu etkileyici tapınağın tarihi 5. yüzyıla kadar uzanıyor. Tapınak **tanrı Shiva'ya adanmış olup** inşa edildiği yıl itibariyle bir ölü yakma makamı ve **bir krematoryum** olarak işlev görüyor. Tapınağa girildiğinde yoğun bir tütsü

kokusuyla birlikte sağı sollu konumlandırılmış meditasyon mağaraları, ibadet alanları ve ölülerin yakıldığı büyük bir alan ziyaretçilerini karşılıyor.

Katmandu'yu Hissetmek

Katmandu'nun en etkileyici yapılarından biri olan **Boudhanath Stupa**, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alıyor ve dünyanın en büyük stupalarından biri olarak kabul ediliyor. Yüzyıllardır Budistler için önemli bir hac merkezi olan bu görkemli yapı, devasa kubbesi ve dört bir yana bakan Buda gözleriyle şehrin en simgesel noktalarından biri. Budist geleneğine göre, stupanın ziyarete kapalı iç bölümünde kutsal emanetlerin ve önemli Budist ustalara ait kalıntıların bulunduğu inanılıyor. Boudhanath'ı ziyaret ettiğinizde dünyanın dört bir yanından gelen hacılarla birlikte stupanın etrafında saat yönünde yürüyebilir, dönen dua çarklarına eşlik edebilir ya da basamaklara oturup tütsü kokuları ve mantralar eşliğinde Katmandu'nun mistik atmosferini içinize çekebilirsiniz.